

ความปราดเปรื่องของสัตว์ที่พูดได้ : นิทเช่กับกำเนิดของภาษา
Clever animal that speaks : Nietzsche and the Origin of Language

อุทอง โควินทะ
Utong Kovindha

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งที่จะเปรียบเทียบแง่มุมของฟรีดริช นิทเช่ เกี่ยวกับกำเนิดของภาษากับแง่มุมของปรัชญาดั้งเดิม อาทิเช่น ปรัชญาภาษาของเพลโตในบทสนทนาชื่อ Cratylus เพื่อแสดงให้เห็นว่าแม้ในช่วงแรก ๆ ของงานเขียนของนิทเช่ นิทเช่ได้พยายามท้าทายอภิปรัชญาตะวันตกที่ยึดเหตุผลเป็นจุดศูนย์กลาง (logocentrism)

Abstract

This paper intends to contrast Friedrich Nietzsche's views on the origin of language with the views of traditional (Western) philosophy, such as Plato's concept of language stated in Cratylus, in order to show that even in his early writings, Nietzsche attempted to challenge the logocentrism of western metaphysics.

あらまし

ปรัชญาภาษาอาจมีใช้ประเด็นที่เด่นของความคิดของนิทเช่ นิทเช่ได้สอดแทรกความคิดในเรื่องของภาษาปะปนอยู่ในประเด็นอื่นตลอดงานเขียนของเขา เช่น ในเรื่องของสัจจะและอภิปรัชญา ถ้าดูจากสารบัญชางานเขียนของนิทเช่ ผู้อ่านจะเห็นคำว่า ภาษา (language) ปรากฏไม่บ่อยนัก แต่ก็คงไม่เป็นที่แปลกใจ เพราะปรัชญาภาษาเริ่มมีบทบาทสำคัญเมื่อเข้าสู่ศตวรรษที่ 20

อย่างไรก็ตามในช่วงแรกของการเป็นอาจารย์ประจำภาคนิรุกติศาสตร์ มหาวิทยาลัย Basel ประเทศสวิสเซอร์แลนด์ ระหว่างปี 1869-73 เนื้อหาเกี่ยวกับกำเนิดของภาษาและความเป็นมาของภาษาเป็นประเด็นที่นิทเช่สนใจศึกษาและเขียนเป็นบทความสั้น ๆ 2 ชิ้น ให้ชื่อ

ว่า On the Origin of Language (1869-70) และ On Truth and Lying in an Extra-Moral Sense (1873) เนื้อหาที่น่าสนใจในบทความต่อไปนี้ได้จากการศึกษาและวิเคราะห์ผลงาน 2 ชิ้นนี้ แม้จะเป็นงานระยะแรกที่ยังคงรูปแบบการคิดเชิงอภิปรัชญาที่นิทเช่เองได้พยายามท้าทายในช่วง 1880 แต่งานทั้งสองชิ้นเป็นเสมือนเมล็ดพันธ์ที่พร้อมจะเบ่งบานสู่ความคิดที่ทำให้นิทเช่กลายเป็นนิทเช่ที่โลกรู้จัก ที่มีรูปแบบท้าทายเชิงเปิดศึกกับความคิดของนักปราชญ์บรรพบุรุษและที่สำคัญนิทเช่คงเสนอความคิดที่ออกนอกกรอบปรัชญาดั้งเดิม (traditional western philosophy) และพยายาม “ล้ม” อภิปรัชญาตะวันตก ซึ่งก็คือแก่นของปรัชญาของนิทเช่

ดังนั้นผู้เขียนมองว่าเป็นเรื่องที่น่าสนใจที่จะหันมาศึกษาและวิเคราะห์ ประเด็นบางประเด็นที่นิทเช่เสนอแนะในงานทั้งสองชิ้นนี้ แม้จะเป็นผลงานในช่วงต้นๆ ของเขาก็ตาม เนื่องจากผลงานทั้งสองต่างสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดในเรื่องของภาษาและปรัชญาความรู้ของนิทเช่ที่ท้าทายความคิดแบบอภิปรัชญาตะวันตกดั้งเดิมอย่างที่ไม่มียกคิดคนใดได้กระทำก่อนหน้าเขา

ชาวคริสต์เชื่อว่าพระเจ้าสร้างโลกภายใน 6 วัน ท่านมิได้สร้างด้วยกำลัง ท่านสร้างด้วยคำพูด(word) สิ่งต่างๆ ปรากฏเมื่อท่านเอ่ยชื่อ ต้นไม้ ท้องฟ้า ทะเล แม่น้ำ สัตว์แต่ละชนิด อาตัม และอีฟ ในบริบทของคริสต์ศาสนา คำพูดกลายเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ คำพูดคือจุดเริ่มต้นของทุกสิ่งทุกอย่างของโลกที่เราอยู่นี้ ของชีวิตเรา

เช่นเดียวกับพระเจ้า มนุษย์พูด มนุษย์สื่อสารกันด้วยคำพูด ซึ่งมีใช้การเปล่งเสียง (voice) แต่เป็นการเปล่งเป็นคำพูดที่เริ่มจากการให้ชื่อสิ่งต่าง ๆ (nomenclature) คำพูดมีเพียงศักดิ์สิทธิ์ในหมู่ของผู้นับถือศาสนาคริสต์ แต่มีความ “ศักดิ์สิทธิ์” ต่อการเป็นมนุษย์ของเรา คำพูดเป็นเสมือน trademark ของการเป็นมนุษย์ ถ้ามนุษย์ต้องการเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง มนุษย์จำต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับภาษา เพราะภาษาคือโลกของมนุษย์

เนื้อหาที่จะศึกษาในที่นี้มีใช้ในเรื่องของภาษาพูดโดยทั่วไป แต่จะเน้นถึงปัญหาเกี่ยวกับที่มาของภาษา โดยการกล่าวถึงความคิดของเพลโต อริสโตเติล เสมือนเป็นบริบท สู่ความคิดของนิทเช่เป็นสำคัญ

แท้จริงการให้ความสำคัญกับภาษาในลักษณะของการพูด (speech) มีมาช้านานก่อนคริสตกาลในยุคของกรีกโบราณเรื่อยมา การให้ความสำคัญกับภาษาพูด และการใช้ภาษาที่ไพเราะ กินใจ ปรากฏให้เห็นในงานของโฮเมอร์ (Homer) : มหากาพย์ Iliad และ Odyssey ซึ่งชาวกรีกต่างยกย่องว่าเป็นยอดของกวีนิพนธ์ มหาकाพย์ทั้งสองชิ้น สืบทอดติดต่อกันเป็นเวลานับร้อยๆ ปี จากคนรุ่นหนึ่งสู่คนรุ่นต่อไป จากปากต่อปากก่อนที่จะถูกบันทึกเป็นลายลักษณ์

อักษร และกลายมาเป็นบทเรียนที่สำคัญของวัฒนธรรมกรีกในช่วงหลัง จากมหากาพย์ของโฮเมอร์ ชาวกรีกรู้ดีถึงพลังของการพูด(speech)

เมื่ออ่านมหากาพย์ของโฮเมอร์ ผู้อ่านมีเพียงสัมผัสด้วยคำไพเราะแต่สัมผัสด้วยคำที่ก่อให้เกิดความกินใจ คำพูดที่เปรียบเทียบกับเห็นภาพ เช่น เมื่อโฮเมอร์เปรียบความทุกข์ ความกลัวที่กระหน่ำในใจตัวละครกับภาพของพายุลมที่กระหน่ำอย่างรุนแรง (onslaught of wind) โฮเมอร์ได้ชี้ให้เห็นถึงพลังของภาษาในลักษณะที่เป็น metaphor ซึ่งคือรากฐานของการคิดเชิงกวี (poetic) และการคิดเชิงปรัชญา (philosophic) การเปรียบเทียบสิ่ง 2 สิ่งที่ไม่เหมือนกัน (analogous) สิ่งหนึ่งไม่ปรากฏต่อสายตากับอีกสิ่งหนึ่งที่ปรากฏด้วยคำพูด สิ่ง 2 สิ่งถูกดึงเข้าหากันก่อให้เกิดให้ผู้อ่านสามารถเห็นความเหมือนจากความไม่เหมือนด้วยถ้อยคำ ภาษาสามารถทำให้สิ่งที่ไม่ปรากฏ ปรากฏได้ สิ่งที่ยังไม่มีความหมาย เกิดความหมาย

มหากาพย์ของโฮเมอร์ นอกจากจะไพเราะแล้วยังเป็นเสมือนบทเรียนหรือคำสอนในเรื่องของความคิด ความชั่ว ความยุติธรรม ยุติธรรม ความเป็น ความตาย ซึ่งล้วนมีความหมายต่อการอยู่ร่วมกันของสังคมมนุษย์ สามารถชำระล้างมลทินในจิตใจคน และที่สำคัญสามารถชักจูงให้คนคล้อยตาม คำพูดได้กลายเป็นพลังที่สามารถบันดาลสิ่งเหล่านี้ให้เกิดขึ้นได้เพราะคำพูดมีความเป็นเหตุเป็นผล เป็นวาทกรรม(rational discourse) ความเป็นเหตุเป็นผลของคำพูดนี้เองบอกถึงความแตกต่างระหว่างมนุษย์กับสัตว์อื่น ชาวกรีกต่างสำนึกในจุดนี้ดี จึงไม่เป็นที่น่าแปลกใจที่ภาษาพูดถูกยกย่องเหนือภาษาเขียนในวัฒนธรรมกรีกมาโดยตลอด ความสามารถในการพูดหรือที่เรียกว่า ศิลปโวหาร(Rhetoric) ถูกจัดให้เป็นหนึ่งในศาสตร์ที่สำคัญที่มนุษย์ผู้เจริญแล้วพึงมี อริสโตเติลให้ความสำคัญต่อศาสตร์แห่งศิลปโวหารขนาดเขียนตำราในเรื่องนี้หนึ่งเล่ม ซึ่งบอกเราว่าศิลปโวหารมีความสำคัญต่ออริสโตเติลไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าเรื่องอภิปรัชญา ปรัชญาการเมือง จริยศาสตร์ และกวีนิพนธ์ ซึ่งล้วนเป็นเนื้อหาของตำราเล่มอื่น ๆ ของเขา ในช่วงห้าร้อยปีก่อนคริสตกาล ศิลปโวหารกลายเป็นศาสตร์ที่นิยมศึกษาในหมู่หนุ่มกรีกผู้มีความทะเยอทะยานหวังที่จะก้าวหน้า และมีชื่อเสียง มีความสำเร็จในชีวิต การสามารถตกลงข้อพิพาทด้วยวาจา การรู้จักใช้ฝีปาก สามารถพูดให้ผู้อื่นคล้อยตามแทนการใช้กำลัง บอกถึงการมีปัญญามีเหตุมีผลซึ่งได้กลายมาเป็นมาตรฐานของการวัดประสิทธิภาพของการเป็นมนุษย์ เนื่องจากชาวกรีกต่างเชื่อในความประเสริฐของเหตุผล และอาจกล่าวได้ว่าการพัฒนาสู่ระบอบประชาธิปไตยเป็นผลพวงสืบเนื่องจากการให้ความสำคัญต่อการพูด การพูดที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับการมีเหตุมีผลของมนุษย์ อันเป็นความเชื่อพื้นฐานของวัฒนธรรมกรีกโบราณ

ถ้าการพูดและการมีเหตุมีผลสัมพันธ์กันเช่นที่ชาวกรีกเชื่อ ภาษาพูดเป็นผลพวงของความคิด หรือในทางกลับกัน ความคิดเป็นผลพวงของภาษา มนุษย์เริ่มสื่อสารด้วยการพูด (speech) เมื่อใด พูดอีกนัยหนึ่ง อะไร ใคร คือสาเหตุ หรือจุดเริ่มต้นของการพูด กำเนิดของภาษามีความเป็นมาอย่างไร คำถามเหล่านี้เป็นประเด็นที่สร้างคำถามจนสนเท่ห์ในหมู่นักคิด นัก

วิชาการมาเป็นเวลาช้านาน ดังจะเห็นได้จากบทสนทนาของเพลโต ชื่อ Cratylus ที่มีเนื้อหาอยู่ที่กำเนิดของภาษาเป็นประเด็นหลัก

ความเห็นของ Cratylus หนุมคู่สนทนาของโสคราตีสเป็นเสมือนตัวแทนของความเชื่อของคนส่วนใหญ่ (ซึ่งจะไม่ต่างจากความเชื่อของทางศาสนาหลายศาสนา) คำว่าความเป็นมาในที่นี้มีได้หมายถึงความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ แต่ทางภว(ontology) Cratylus เชื่อว่า ในความเป็นจริง การให้ชื่อครั้งแรกกับสิ่งต่าง ๆ มนุษย์ได้แรงบันดาลใจหรือพรจากเทพ ด้วยเหตุนี้ชื่อของสิ่งต่าง ๆ ถูกตั้งขึ้นอย่างเหมาะสมตามความเป็นจริงของสิ่งนั้น ชื่อและตัวเชื่อมโยงกัน (correspond) สำหรับ Cratylus และผู้ที่เชื่อเช่นเดียวกับเขา กำเนิดของภาษาคือเทพประทานคำตอบเดียวกับที่กวีตอบเมื่อถูกถามให้อธิบายถึงกวีนิพนธ์ของเขา กวีอ้างว่ากวีนิพนธ์ นิพนธ์ขึ้นจากแรงบันดาลใจจากเทพ ด้วยเหตุนี้เขาไม่สามารถอธิบายถึงเหตุผลของการประพันธ์ของเขาเพลโตมองการอ้างเทพว่ามีใช้คำตอบหรือเหตุผลที่แท้จริง แต่เป็นเพียงข้ออ้างที่คนเรามากหยิบยกขึ้นมาใช้ เมื่อเผชิญกับปัญหาที่ตอบไม่ได้ เมื่ออยู่ในห้วงของอวิชา ดังนั้นในบทสนทนาเราจะเห็นว่าโสคราตีสพยายามแย้ง Cratylus โดยตลอดว่า ถ้าภาษาคือพรที่เทพประทานให้แก่มนุษย์ ถ้าผู้ให้ชื่อสิ่งต่าง ๆ (legislators of name) คือผู้ที่ได้แรงบันดาลใจจากเทพเมื่อเขาตั้งชื่อสิ่งเหล่านั้น เหตุใดในบางครั้งเขาจึงตั้งชื่อผิด (misnomer) ให้ชื่อที่ผิดเพี้ยนจากความเป็นจริง (essence) ของสิ่งนั้น เหตุใดผู้ให้ชื่อจึงกระทำในสิ่งที่ขัดกัน และแย้งตนเอง (self-contradictory) นอกจากนั้นถ้าความเชื่อของ Cratylus เป็นจริง การถกเถียงกันในเรื่องของชื่อ ว่าบางชื่อดูเหมือนจริง บางชื่อเป็นจริง มีน้ำหนักขึ้นและที่สำคัญการค้นหาคำบรรทัดฐานอื่นมาเป็นตัววัดความจริง ความเท็จของการตั้งชื่อก็ไม่น้ำหนักขึ้นเช่นกัน

จากบทสนทนา Cratylus เราเห็นได้ชัดว่าเพลโตปฏิเสธความเชื่อที่ว่าภาษามีต้นกำเนิดจากเทพประทาน สำหรับเพลโตกำเนิดของภาษาน่าจะเกิดจากเครื่องมือมนุษย์มากกว่าเทพ น่าจะเป็นผลงานของผู้ทรงปัญญาสมเป็นผู้ประสาทานมาให้กับสิ่งต่าง ๆ ที่เพลโตเรียกว่า legislators of name เพลโตไม่ปฏิเสธถึงคุณวุฒิและความตั้งใจดีของบุคคลเหล่านี้ แต่เพลโตก็เชื่อว่า แม้ผู้ทรงคุณวุฒิเหล่านี้ก็ผิดพลาดได้ ความผิดพลาดเกิดขึ้นจากความเข้าใจผิดถึงแก่นแท้ของสิ่งที่เขาให้ชื่อ เช่นการเข้าใจผิดเกี่ยวกับสิ่งที่เคลื่อนที่ (motion) และสิ่งที่อยู่นิ่ง (rest) ซึ่งยังผลให้การตั้งชื่อผิดเพี้ยนจากแก่นแท้ (essence) ของสิ่งนั้น ความผิดพลาดรองลงมา เช่น ความคลาดเคลื่อนเกิดจากกาลเวลาที่เนิ่นนาน และภาษาต่างประเทศที่ทำให้การเรียกชื่อผิดเพี้ยนไปอย่างไรก็ตามการอ้างถึงความผิดพลาดของผู้ให้ชื่อสำคัญเพราะแสดงว่าเพลโตสำนึกถึงการตั้งชื่อที่อาจมีลักษณะที่สามารถพูดได้ว่า ไม่มีกฎเกณฑ์บังคับ (arbitrary) ไม่มีความเชื่อมโยงกับแก่นแท้ของสิ่งนั้น และถ้าเป็นเช่นนั้นคำถามของโสคราตีส “เราจะเชื่อชื่อของสิ่งนั้น ๆ ได้อย่างไร” ความไม่ไว้วางใจในเรื่องของชื่อ (naming) ที่เปลี่ยนแปลงและผิดพลาดได้ และถ้าสิ่งจะเป็นความจริงแท้ที่ไม่เปลี่ยนแปลง ชื่อกลายเป็นสิ่งที่ยึดถือกันไม่ได้ ด้วยเหตุนี้โสคราตีสได้เสนอแนะว่าถ้าเรา

จะเข้าใจอะไรอย่างแท้จริง เราต้องไปเบื้องหลังภาษา เบื้องหลังชื่อ ดังที่โสกราตีสกล่าวเตือนในตอนท้ายของบทสนทนาว่า “เราคงต้องยอมรับว่าความรู้ของสิ่งนั้น ๆ มิได้มาจากชื่อของสิ่งนั้น ๆ ไม่ใช่แน่(ถ้าใครก็ตามจะแสวงหาความรู้ของสิ่งนั้น) เขาจำเป็นต้องหันไปศึกษาค้นคว้าถึงแก่นแท้ของสิ่งนั้น ๆ โดยตรง” (But we may admit so much that knowledge of thing is not to be derived from name. No, they must be studied and investigated in themselves)¹

จากคำพูดนี้ดูเหมือนเพลโตจะแนะว่า ถ้าเราต้องการเข้าถึงสัจจะของสิ่งใดก็ตามเราจะต้องทั้งเรื่องของชื่อ ทั้งเรื่องของภาษาด้วยซ้ำ เพราะสัจจะอยู่ “เบื้องหลัง” ภาษาคือ ความเข้าใจของเพลโตในเรื่องปรัชญาภาษาและกำเนิดของภาษาดูจะสอดคล้องกับปรัชญาคำพูดของเขา จากความเป็นนักจิตนิยมต้นฉบับ เพลโตเชื่อว่าสัจจะ หรือความเป็นจริงของสิ่งต่าง ๆ มีอยู่เป็นอมตะไม่เปลี่ยนแปลง และที่สำคัญไม่ขึ้นอยู่กับมนุษย์ เช่น ความคิดเรื่องแบบของความดี (The Idea of the Good) ซึ่งเพลโตมองว่าเป็นสัจจะสูงสุด

ในตารางที่เรียกว่า Divided Line ซึ่งปรากฏท้ายเล่มที่ 6 ของบทสนทนาอูทิมรัฐ (The Republic) เพลโตแสดงให้เห็นว่าแม้ภาษาสำคัญในขั้นตอนแรก ๆ ของการแสวงหาความรู้จากโลกที่ปรากฏ(visible world) สูโลกแห่งความคิด(intelligible world) แต่ในขั้นตอนสุดท้ายเมื่อจิตจะเข้าถึงความจริงสูงสุด(The Idea of the Good) ภาษาที่ไม่สามารถพาเราไปถึงสัจจะได้ แม้เราจะฟังภาษาและความเข้าใจมาโดยตลอด เช่น ฟังวิธีการของโสกราตีส (Socratic method) ซึ่งก็คือขั้นตอนของการถามตอบ และวิธีการของเพลโต (dialectic) ซึ่งมีลักษณะเป็นการสนทนาที่เป็นเหมือนขั้นบันไดจากความรู้ไปสู่ความรู้ เราจำเป็นต้องทั้งภาษาและความเข้าใจไว้เบื้องหลัง เนื่องจากเพลโตเชื่อว่าการเข้าถึงสัจจะสูงสุดไม่จำเป็นต้องมีสื่อกลางระหว่างผู้รู้และสิ่งที่ถูกรู้ แต่สามารถเข้าถึงในลักษณะรู้แจ้งทันที (revelation) และในวาระนั้นภาษาจึงไม่จำเป็น

จากปรัชญาคำพูดปรัชญาภาษาทำให้เพลโตมองว่ามีอีกหนึ่งภาษาอยู่เบื้องหลังภาษาพูด ภาษาของความเป็นจริงที่มาก่อนภาษาพูด (a language prior to language) อย่างไรก็ตามความคิดนี้จะมีได้ให้ความกระจ่างแต่กลับทำให้เกิดปัญหาซับซ้อนยิ่งขึ้น เราอาจจำเป็นต้องหันไปฟังอริสโตเติล

จากเพลโตสู่อริสโตเติล แม้อริสโตเติลเป็นลูกศิษย์ก้นกุฏิของเพลโตนานถึง 20 ปี และได้รับอิทธิพลมากจากเพลโต แต่ความแตกต่างระหว่างความคิดของสองนักปราชญ์คงปรากฏให้เห็นได้ชัด ปรัชญาของอริสโตเติลอยู่บนกรอบของครูของเขา และในประเด็นเรื่องกำเนิดของภาษาก็เช่นกัน อริสโตเติลได้ให้ข้อเสนอที่ต่างจากเพลโตจากคำนิยามที่อริสโตเติลให้เกี่ยวกับมนุษย์ดังจะกล่าวต่อไปนี้

นอกเหนือจากคำนิยามที่ถูกหยิบยกมาบ่อยครั้ง “มนุษย์คือสัตว์ที่มีเหตุผล” และ “มนุษย์คือสัตว์สังคม” อริสโตเติลยังกล่าวด้วยว่า “มนุษย์คือสัตว์ที่พูด” (man is the only animal whom nature has endowed with the gift of speech แปลโดย Richard Mckeon ...

and a human being is the only animal with rational discourse (logos) แปลโดย Terence Irwin and Gail Fine) อริสโตเติลพูดประหนึ่งว่าการพูด (speech หรือ logos) เป็นลักษณะเฉพาะที่สำคัญไม่แพ้กัน 2 ลักษณะ อริสโตเติลให้ความสำคัญกับการพูด (speech) อย่างไร การพูดกับเหตุผลสัมพันธ์กันอย่างไร

การพูดต่างจากการเปล่งเสียงของสัตว์อื่น เช่น นก ปลา วาฬ กบ เขียด การเปล่งเสียงของสัตว์ เช่น “เพลง” ของนก กางเขน เสียงกระหึ่มดังป่านวงดนตรีของกบ เขียด หลังฝนตก เสียงจิ้งจกจิ้งจอกแซ่ซ้องเมื่อแล้งฝนก็คงนับได้ว่าเป็นการสื่อสารที่เป็นภาษาในระดับหนึ่ง แต่การเปล่งเสียง (voice) ยังมิใช่การพูด (speech) ในความหมายของอริสโตเติล สำหรับอริสโตเติล การพูด (speech) มิได้หมายถึงการส่งเสียงสูง เสียงต่ำ เช่น เสียงนก เสียงกา แต่หมายถึงการเปล่งเป็นถ้อยคำ คำพูด (word) ซึ่งเริ่มจากการให้ชื่อ (nomenclature) สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเรา เราอยู่ในโลกที่ทุกอย่างต่างมีชื่อ ปราศจากชื่อเราไม่มีทางสื่อสารกันได้ ไม่สามารถพูดกันรู้เรื่อง การพูดมิได้หยุดอยู่ที่การให้ชื่อ (naming) แต่หมายถึงการร้อยถ้อยคำเป็นประโยคตามหลักไวยากรณ์ของภาษานั้น ๆ ฉะนั้นการพูดคือ การกล่าวเป็นประโยคที่มีประธาน กริยา และกรรม มีการขยายคำนาม ขยายกริยา มีบุพบทที่เชื่อมคำต่าง ๆ เข้าด้วยกัน รวมทั้งกฎเกณฑ์ต่าง ๆ อีกมากมายที่มีเพียงทำให้การพูดมีความหมายแต่มีพลังที่สามารถจับจิตจับใจมนุษย์ สามารถทั้งสร้างและทำลาย ภาษาของมนุษย์ในความเข้าใจของอริสโตเติล นอกจากจะต่างจากภาษาของสัตว์อื่น การพูดยังเป็นตัวบ่งบอกที่สำคัญถึงความเป็นมนุษย์ของเราที่เหนือสัตว์อื่น

ไม่ต่างจากชาวกรีกทั่วไป อริสโตเติลเชื่อมโยงการพูดกับการรู้จักใช้เหตุผล ซึ่งแท้จริงปรากฏอยู่แล้วในคำว่า การพูดในภาษากรีก logos แม้คำว่า logos มีมากมายความหมาย (กว่า 20 ความหมาย) ความหมายหนึ่งที่ใช้อยู่คือ การพูดอย่างเป็นเหตุเป็นผล เป็นวาทกรรม (rational discourse) การพูดจึงบอกอยู่ในตัวแล้วถึงเหตุผล (speech implies reason) ฉะนั้นสำหรับอริสโตเติลการพูดจึงเป็นลักษณะพิเศษที่บอกถึงความแตกต่างจากสัตว์อื่นที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่าการเป็นสัตว์ที่มีเหตุผล หรือการเป็นสัตว์สังคม และเมื่อพิจารณาละเอียดลงไป การพูดดูจะมีความสำคัญกว่าเพราะมีเพียงกินความของสองลักษณะอยู่ในตัว แต่ยังคงบอกถึงความมีจิตนาการ และความเข้าใจในเรื่องความดีความชั่ว ความยุติธรรม ความอยุติธรรม ซึ่งอริสโตเติลมองว่าเป็นสำนึกที่มากับการพูด การพูดก่อให้เกิดการแตกฉานทางความคิด อริสโตเติลถึงกับกล่าวว่า การมีวาทกรรมก่อให้เกิดครอบครัว นครรัฐ ซึ่งบอกถึงการเป็นอารยชนของมนุษย์

“But rational discourse is for making clear
what is expedient or harmful,
and hence what is just and unjust.
For this is distinctive of human beings in contrast
to the other animals, that they are the only
ones with a perception of good and evil and

of just and unjust, and so on; and it is
community in these that produces a household,
and a city”³

การพูดแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการใช้เหตุผล(reasoning) มิฉะนั้นมนุษย์คงไม่สามารถร้อยร้อยคำเป็นประโยคที่มีความหมายตามกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ของภาษาดังที่กล่าวมาแล้ว เราคงไม่มีมหากาพย์ของโฮเมอร์ และบทประพันธ์ที่เป็นวรรณศิลป์มากมาย และถ้ามนุษย์คือสัตว์สันโดษ ภาษาคงไม่จำเป็น ดังนั้นการเป็นสัตว์ที่พูดได้ครอบคลุมเกินกว่าเรื่องของเหตุผลและการอยู่ร่วมกัน การพูดบอกถึงความละเอียดอ่อนของมนุษย์ที่มีต่อมนุษย์ด้วยกัน ต่อสิ่งแวดล้อม ต่อสัมผัสทั้งในด้านจิตและกาย อริสโตเติลถึงกับเปรียบมนุษย์ที่ไร้วาทกรรมที่มีสามารถถกเถียงด้วยเหตุด้วยผลว่ามีชีวิตไม่ต่างจากต้นไม้ (plant) การพูดบอกถึงความปราดเปรื่อง ความฉลาด ความมีปัญญาของมนุษย์

ด้วยเหตุนี้การเป็นสัตว์ที่พูดได้สัมพันธ์อย่างแยกไม่ออกจากเหตุผล ซึ่งอริสโตเติลมองว่าเป็นคุณสมบัติที่ประเสริฐในตัวมนุษย์ คำว่าคุณธรรม(arete) ในวัฒนธรรมกรีกคือความประเสริฐ อริสโตเติล และเพลโตต่างเชื่อว่าเหตุผลคือความประเสริฐของมนุษย์ คุณธรรมของมนุษย์ก็คือการรู้จักใช้เหตุผลอย่างดีที่สุด ด้วยเหตุนี้เราอาจกล่าวได้ว่าการพูดหรือวาทกรรมเป็นกิจกรรมที่สามารถบ่งบอกถึงคุณธรรมของความเป็นมนุษย์ที่วามัน

จากคำนิยามที่หยิบยกมาของอริสโตเติลแสดงให้เห็นว่า การพูดและเหตุผล ภาษาและความคิด มีความสัมพันธ์กันดังกายกับจิต การคิดอย่างมีเหตุมีผลมิใช่สาเหตุของภาษา ภาษามิได้เป็นผลงานที่มนุษย์คิดค้นขึ้นมา มิได้เป็นเครื่องมือของการสื่อสารในหมู่ของสัตว์สังคม ดังเช่นที่เพลโตเข้าใจ สำหรับอริสโตเติลภาษามีใช้ผลพวงของความคิด จริยอยู่การเป็นสัตว์สังคมเป็นประเด็นหนึ่งที่ทำให้เกิดความต้องการในการสื่อสารเพื่อความอยู่รอดของมนุษย์ ถ้าภาษาเป็นเพียงเครื่องมือของการสื่อสาร เพื่อการรักษาเผ่าพันธุ์ การเปล่งเสียงเช่นสัตว์ก็คงพอเพียง ภาษาของมนุษย์คงมีจำเป็นต้องมีความสลับซับซ้อนดังเช่นที่เป็นอยู่ ดังเช่นที่ปรากฏเป็นวรรณกรรมของโลก แต่ในขณะที่เดียวกันอริสโตเติลก็ได้เชื่อว่า การคิดเป็นเหตุเป็นผล เป็นผลลัพธ์ของการพูด(speech) ดูเหมือนอริสโตเติลต้องการยกลักษณะใดลักษณะหนึ่งเป็นลักษณะพิเศษกว่าอีกลักษณะหนึ่งดังเช่นที่เพลโตได้กระทำ : ความคิดเหนือภาษาพูด อริสโตเติลมองทั้งสองลักษณะเป็นส่วนของลักษณะพิเศษที่เป็นธรรมชาติของมนุษย์ สองลักษณะที่ปรากฏขึ้นที่รองรับกัน(made for each other)ที่เชื่อมโยงกัน ที่เอื้อและดำรงอยู่ร่วมกันไม่มีผิดอะไรจากจิตและกาย

อริสโตเติลมองว่า ข้อจำกัดของปรัชญาของเพลโตจะอยู่ที่การแยกโลกของแบบ (idea of form) ออกจากโลกที่ปรากฏโดยสิ้นเชิง คำถามของอริสโตเติลต่อเพลโต : อะไรจะเป็นสะพานเชื่อมสองโลกนี้ ซึ่งอริสโตเติลเรียกว่าทฤษฎีบุคคลที่ 3 (Theory of the Third man) สำหรับอริสโตเติลโลกที่ปรากฏ และโลกของความคิดเช่นเดียวกับ matter และ form ศักยภาพ (potentiality) และความเป็นจริง (actuality) เป็นสองสิ่งที่เชื่อมโยงกัน(interrelated) ไม่

สามารถแยกตัดขาดจากกัน แต่อาศัยซึ่งกันและกัน แม้อริสโตเติลเชื่อในความเป็นอมตะของจิต เช่นเดียวกับเพลโต แต่ในวาระที่จิตอยู่ในโลกนี้ จิตและกายผูกพันกัน ใน *On the Soul* (*De Anima*) อริสโตเติลถึงกับกล่าวว่า บางส่วนของจิต ‘พัวพัน’ ข้องเกี่ยวกับกายเหมือนเป็นส่วนของกายอย่างแยกไม่ออก ซึ่งดูจะต่างจากความเข้าใจของเพลโตที่มองกายเป็นเสมือนคุกที่จิตอาศัยอยู่ในวาระที่มีชีวิตในโลกนี้ และสลัดทิ้งเมื่อกายดับสลาย ในแง่นี้ดูไม่เป็นที่น่าแปลกใจเนื่องจากความแตกต่างของปรัชญาความรู้ของสองท่าน ทำให้ปรัชญาภาษาของท่านทั้งสองให้ข้อคิดที่ต่างกัน

อย่างไรก็ตามแม้ความคิดของเพลโตและอริสโตเติลอาจแตกต่างในรายละเอียด แต่ในหลักใหญ่ๆ ปรัชญาของทั้งสองท่านนับว่าเคลื่อนไปในทางเดียวกัน และถือได้ว่าเป็นต้นแบบของความคิดสายหลักของปรัชญาตะวันตก (*traditional western philosophy*) ที่ยึดเหตุผลเป็นศูนย์กลาง (*Logocentrism*) เป็นบรรทัดฐานในการตัดสินทุกสิ่งทุกอย่างในทุก ๆ เรื่อง ความจริง ความดี ความงาม ทั้งเพลโต และอริสโตเติลต่างภาคภูมิใจในความเป็นสัตว์ที่มีเหตุผลของมนุษย์และมองว่าเป็นสิ่งที่ประเสริฐที่สุด ทั้งสองต่างภาคภูมิใจในความรู้ ความฉลาดของมนุษย์ ซึ่งยังผลให้มนุษย์ (ตะวันตก) มีเพียง “ยกตนข่ม” สัตว์อื่น (และข่มมนุษย์ที่ไม่ใช่ตะวันตก) แต่ยังไม่ทักท้วงมองของมนุษย์ (ตะวันตก) เป็นมาตรฐานในการตัดสิน ประหนึ่งว่าแง่มุมของมนุษย์ (ตะวันตก) นี้คือสัจจะแท้จริง (*truth in itself*) อาจกล่าวได้ว่า ความคิดของนักปราชญ์ทั้งสองท่านได้กลายมาเป็นกรอบความคิด (ที่บิดตามแนวโน้มของเหตุผล) ของปรัชญาตะวันตกเป็นเวลากว่า 2,000 ปี ที่มีอิทธิพลต่อการแสวงหาความรู้ ความจริงของศาสตร์ต่าง ๆ รวมทั้งภาษาศาสตร์

แต่เช่นเดียวกับทุกสิ่งทุกอย่างเมื่อก้าวไปจนถึงจุดสุดขั้ว เช่นที่ปรากฏให้เห็นในปรัชญาของเฮเกล สิ่งนั้นจำต้องมีวันเสื่อมลง ความคิดสายหลักของปรัชญาตะวันตกที่มีลักษณะเอียงเข้าข้าง (*previleging*) เหตุผลได้ถูกท้าทายจากนักคิดที่เป็นเสมือนผู้บุกเบิกของเส้นทางใหม่ของปรัชญาตะวันตก ฟรีดริค นิทเช่ (*Friedrich Nietzsche*) นักปราชญ์คนสำคัญปลายศตวรรษที่ 19 ผู้เริ่มตั้งคำถามเกี่ยวกับความประเสริฐของความเป็นมนุษย์ ที่ได้รับการยอมรับมาเป็นเวลาช้านานว่า จริงหรือว่า ความปราดเปรื่อง ความมีเหตุผลของมนุษย์ได้ทำให้มนุษย์เป็นผู้รอบรู้ ผู้ทรงปัญญา (*wise*) และผู้ทรงคุณธรรม (*virtuous*) หรือแท้จริงความปราดเปรื่องและเหตุผลทำให้มนุษย์สร้างภาพทั้งงดงามเกี่ยวกับตนเอง และทีกักกว่าคือความจริง ทั้ง ๆ ที่มันคือมายา คือสิ่งสมมุติ พูดอีกนัยหนึ่งเพราะความฉลาดของมนุษย์หรือไม่ที่ทำให้มนุษย์สามารถสร้างภาพหลอกตนเองในหลาย ๆ เรื่อง รวมทั้งเรื่องกำเนิดของภาษา ภาษามิใช่ผลงานที่เกิดจากพลังแห่งความคิดและเหตุผลของมนุษย์ที่มนุษย์จงใจคิดค้นขึ้น ภาษามิได้มีต้นตอที่เกิดจากขบวนการคิดที่เป็นเหตุเป็นผล (*a logical process*) ดังที่นักคิดนักวิชาการส่วนใหญ่พยายามบอกเรา

ในช่วงที่สองของบทความ เราจะหันไปพิจารณาแง่มุมของนิทเซในเรื่องกำเนิดของภาษา ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความพยายามทำลายอย่างถอนรากถอนโคนความคิดที่ยึดเหตุผลเป็นหลัก ที่ยึดความคิดเหนือความรู้สึก ที่ยึดจิตเหนือกาย ซึ่งก็คือความคิดที่ได้รับอิทธิพลจากเพลโต (Platonism) จริงอยู่ปรัชญาภาษายังมิได้มีบทบาทสำคัญนักในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 (ดังเช่นที่เป็นอยู่ในศตวรรษที่ 20 จนปัจจุบัน) แต่อาจเป็นเรื่องที่น่าสนใจไม่น้อยที่จะทำความเข้าใจเกี่ยวกับ “ปรัชญา” ภาษาของนิทเซ ในเมื่อความเข้าใจเกี่ยวกับกำเนิดของภาษาและ “ปรัชญา” ภาษาของนิทเซข้องเกี่ยวเชื่อมโยงกับ ปรัชญาหลัก ๆ ของเขา ซึ่งมีอิทธิพลยิ่งยวดต่อ ปรัชญายุโรปศตวรรษที่ 20 ที่ถูกให้ฉายาว่า postmodern

ตรงข้ามกับความเชื่อของปราชญ์บรรพบุรุษโดยเฉพาะเพลโตและนักคิดที่เชื่อเชิงเพลโต (Platonists) นิทเซปฏิเสธ

1. ความคิดที่เชื่อในความจริงสมบูรณ์แบบเป็นหนึ่งเดียวไม่ขึ้นกับสิ่งใด (absolute truth, truth in itself)
2. ความคิดที่ว่าทุกอย่างที่เป็นจริง (truth) ต้องเป็นเหตุเป็นผล (rational) เป็นอมตะ (eternal)
3. ความคิดในเรื่องแก่นแท้ (essence) ของสิ่งต่าง ๆ ที่มีความเป็นอมตะ ตัดขาดจากความไม่เที่ยงของสิ่งนั้น ๆ
4. ความคิดที่ว่าทุกสิ่งทุกอย่างมีจุดหมาย (teleological) มีหน้าที่เฉพาะ (function) เช่น หน้าที่ของมนุษย์คือการรู้จักใช้เหตุผล

ด้วยเหตุนี้ทเซจึงกล่าวในเชิงที่ว่า ความจริง หรือสัจจะ มิใช่อะไรอื่น แต่คือการตีความ (interpretation) ซึ่งก็คือการให้ค่า (esteem) ต่อสิ่งนั้น ๆ ใครบอกมนุษย์ว่ามนุษย์ประเสริฐกว่าสัตว์อื่น ถ้ามิใช่ตัวมนุษย์เองที่เป็นคนให้ค่ากับเหตุผลว่าเป็นลักษณะอันประเสริฐของมนุษย์ จิตมีค่าสูงกว่ากายก็เพราะมนุษย์โยงจิตกับเหตุผล ด้วยเหตุนี้จิตจึงถูกมองว่ามีความเป็นจริงเหนือกว่ากาย แล้วใครชี้ถึงความเป็นอมตะของจิตที่อยู่เหนือกายถ้ามิใช่มนุษย์ ความคิดที่มองจิตสำคัญและศักดิ์สิทธิ์เหนือกายเกิดขึ้นหลังเศษนิพนธ์ที่สามของพามेटิสที่กล่าวว่า ความคิดและการมีอยู่เป็นสิ่งเดียวกัน (Thinking and Being are the same) มิใช่หรือ เป็นไปได้ไหมว่า แม้แต่เพลโตก็ได้หลงลืมไปว่าสัจจะมีประวัติของความเป็นมา มิได้จ้องแต่ในตัวของมันเองแต่ไหนแต่ไร

ใน On Truth and Lying in an Extra-Moral Sense (1873) นิทเซถึงกับกล่าวว่า

“ความจริงทั้งหลายคือมายาที่ถูกลืมว่าเป็นมายา”⁴

“Truths are illusions about which it has been forgotten that they are illusions”

พูดอีกนัยหนึ่งสัจจะคือมายาที่ยังมิได้ถูกเปิดเผย เพราะมนุษย์ต่างลืมนึกว่าตนคือผู้สร้างมายานั้น ๆ ขึ้นมา

คำถามที่อาจผุดขึ้นในใจผู้อ่าน : นิทเช่รู้ได้อย่างไร เอาอะไรเป็นตัวบ่งบอกความคิดที่ว่านี้ การปฏิเสธความคิดที่ได้รับการยอมรับและยกย่องว่าเป็นจริงมาช้านาน นิทเช่มีเหตุผลใดสนับสนุนความคิดของเขา ผู้อ่านบางคนอาจเข้าใจผิดมองนิทเช่ว่ามีความคิดดั่งนักเผด็จการ ที่เพราะเขาคิดเช่นนี้เขาต้องถูก เปล่าเลยความคิดเชิงเผด็จการห่างไกลมากจากลักษณะการคิดแบบนิทเช่ (Nietzschean) ซึ่งเน้นที่ความแตกต่าง (differences) ที่แจ่มชัดที่แตกต่าง นิทเช่เน้นที่ความคิดเป็นอื่นจากที่สถาบันยอมรับ สำหรับนิทเช่ตัวบ่งบอกที่สำคัญของความไม่มีตัวตนของสิ่งจะเป็นหนึ่งเดียว (the truth) ที่มีลักษณะจริงในตัวของมันเอง (in itself) ปรากฏให้เห็นจากปรากฏการณ์ของความเสื่อมของคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเรา โดยเฉพาะสิ่งที่เคยได้รับการยกย่องว่าศักดิ์สิทธิ์สูงสุด เช่น พระเจ้า และโลกแห่งสัจจะ เมื่อสิ่งที่เคยได้รับการยกย่องสูงสุดได้ลดค่าลง ได้เสื่อมค่าลงแสดงว่าคุณค่าที่มนุษย์เคยนับถือมิใช่ค่าที่แท้จริง แต่เป็นค่าที่มนุษย์ได้ให้แต่หลงลืมไป หลังจากเวลาที่เนิ่นนาน และเมื่อมนุษย์เองได้เปลี่ยนไป บริบทของความเชื่อและประวัติศาสตร์ คุณค่าของสิ่งสูงสุดก็เริ่มเปลี่ยนไปด้วย ด้วยเหตุนี้นิทเช่มองว่าสัจจะของสิ่งนั้นในตัวของมันเอง (truth in itself) มนุษย์ไม่สามารถรู้ได้ และในบริบทนี้อาจพูดได้ว่าความจริงในตัวเองไม่มีสำหรับมนุษย์

ในจุดนี้เราสามารถเห็นถึงความคิดในลักษณะของคานท์ (Kantian) ในปรัชญาของนิทเช่ หลังจากปรัชญาความรู้ของคานท์ที่มองว่าผู้รับรู้คือผู้กำหนดมิใช่ผู้ค้นพบความจริง และความรู้ความจริงของมนุษย์เป็นจริงและเป็นสากลเฉพาะในโลกของมนุษย์ (human world) เท่านั้นซึ่งคือโลกที่ปรากฏต่อประสาทสัมผัสของมนุษย์ (phenomenal world) มนุษย์ไม่สามารถรู้ถึงสิ่งที่เป็นจริงในตัวมันเอง (noumenal world) ยกที่นักคิดหลังจากคานท์จะหลีกเลี่ยงสำนึกที่ว่าความเป็นสากลของความรู้เป็นสากลเฉพาะโลกมนุษย์มิใช่ความรู้สมบูรณ์แบบ (absolute truth) และในบริบทนี้ต่างหากที่นิทเช่กล่าวว่า ความจริงคือการตีความ (truth is an interpretation) ซึ่งมีได้หมายความว่า ความจริงหรือสัจจะมีลักษณะสัมพัทธ์สมบูรณ์แบบ (pure relativism) มิได้หมายความว่าความจริงหรือสัจจะเป็นสิ่งที่เราจะพูดอะไรก็ได้ตามใจเรา เสมือนว่าการตีความเป็นเรื่องของอำเภอใจ ในทางตรงกันข้ามสำหรับนิทเช่ทุกสัจจะมีบริบท เมื่อเราตีความเราจำต้องกระทำตามกรอบหรือบริบทของสิ่งนั้น ๆ จะตีความอะไรก็ได้ไม่ได้ นอกจากนี้การตีความคือการมองจากแง่มุมหนึ่ง มิใช่จากแง่มุมเหนือเมฆ “bird’s eye view” ที่มีความเป็นอิสระไม่ขึ้นอยู่กับใคร (objective) เช่นวิทยาศาสตร์อ้างว่าทำได้ ดังนั้นนอกจากความจริงคือการตีความแล้วสำหรับนิทเช่ยังเป็นการตีความจากอีกแง่มุมหนึ่ง (perspectival) เช่นเดียวกับการมอง เรามองจากแง่มุมหนึ่งเท่านั้น ฉะนั้นภาพที่ได้ก็เป็นภาพจากแง่มุมนั้น การที่ทักว่าแง่มุมนั้นเป็นแง่มุมที่สมบูรณ์ที่สุด (definitive viewpoint) เป็นการหลอกตนเองมากกว่า จากความเข้าใจนี้ใครก็ตามที่คิดว่านิทเช่ปฏิเสธความจริง (truths) โดยสิ้นเชิงเข้าใจผิด สำหรับนิทเช่ความจริง หรือสัจจะมีมากมาย (truths) มนุษย์ไม่สามารถดำรงอยู่โดยไม่ให้ค่า (esteem) กับสิ่งหนึ่งเหนืออีกสิ่งหนึ่ง มนุษย์ไม่

สามารถดำรงอยู่โดยปราศจากการให้คำว่สิ่งนี้จริงกว่าสิ่งนั้น แต่ที่นิตเช่ปฏิเสธคือความจริงสูงสุดที่เป็นหนึ่งเดียว เช่น ความจริงเรื่องของแบบของความดีสูงสุด (Idea of the Good) ที่เพลโตเชื่อ หรือความเป็นสารัตถะสูงสุด (Being หรือ Ousia) ที่อริสโตเติลเชื่อว่ามีจริงและเป็นพลังที่ให้เกิดสิ่งต่าง ๆ ที่ตัวพลังเองไม่เคลื่อนที่แต่สามารถเคลื่อนทุกสิ่งทุกอย่าง (ความคิดที่กลายมาเป็นความคิดเกี่ยวกับพระเจ้าในคริสต์ศาสนาโดยปริยาย) ด้วยเหตุนี้นิตเช่จึงมองว่าลัทธิจะเป็นมายาที่นักคิด นักจิตนิยมเช่นเพลโตสร้างขึ้นแต่ลืมนึกว่าตนเป็นผู้สร้าง

การกล่าวว่าลัทธิจะเป็นมายา (truths are illusions) นิตเช่ได้พูดขึ้นเองแต่นิตเช่ชี้ให้เห็นว่าลัทธิได้ปรากฏให้เห็นในบริบททางประวัติศาสตร์ ดังที่นิตเช่เขียนอย่างกระชับด้วยสำนวนที่แหลมคมในข้อความที่ให้ชื่อว่า "How the 'true' world finally became a fable" : History of an Error ในงานเขียนชื่อเทวสาณธ์ (Twilight of the Idols) ซึ่งเป็นการชี้ให้เห็นถึงความเชื่อในโลกแห่งสัจจะที่ค่อย ๆ เสื่อมค่าลงตามยุคสมัย เริ่มจากความเชื่อของเพลโตสู่การล่มสลายของความเชื่อในโลกแห่งสัจจะที่ปรากฏในปัจจุบัน ทำให้การแยกโลกระหว่างโลกแห่งความจริง (ความคิดที่เป็นอมตะ) กับโลกที่ปรากฏสิ้นสุดลง มีแต่โลกมนุษย์ที่เราอยู่นี้ ที่เปลี่ยนแปลง (becoming) ที่ไม่เป็นนิรันดร์ (eternity) ไม่มีจุดหมายเฉพาะ (purposive) และไม่มีกฎเกณฑ์ของเหตุของผลบังคับ (arbitrary)

ปรัชญา (ความรู้) ของนิตเช่ที่ได้กล่าวมาข้างต้นสั่นคลอนและท้าทายความเชื่อดั้งเดิมที่มีลักษณะเป็นอภิปรัชญาตะวันตกสายหลักโดยสิ้นเชิง และแน่นอนว่าความคิดดังกล่าวมีผลต่อความเข้าใจในเรื่องกำเนิดของภาษา และภาษาของนิตเช่ดังที่ปรากฏใน On the Origin of Language ซึ่งนิตเช่ได้เปิดประเด็นโดยอ้างคำคมของชาวอินเดียและชาวกรีกโบราณ พวกเขาเตือนว่าการแสวงหากำเนิดที่แท้จริงของภาษา (the origin) เป็นเรื่องที่ไม่สมควรไปคิดถึง (An old riddle among the Indians, The Greek down to the most recent times was : to say with certainty how the origin of language must not be conceived.)⁵

คำคมนี้นัดขัดกับชื่อของบทความ ทำให้เดาว่านิตเช่คงกำลัง "เล่นตลก" อะไรกับคำว่ากำเนิด (ที่แท้จริง) (the origin) แน่นอนว่านิตเช่กำลังพยายามจะบอกอะไรกับผู้อ่านโดยการอ้างเป็นเชิงอรรถมาถึงคำคมที่ว่านี้ เสมือนว่านิตเช่ต้องการเตือนนักวิชาการที่เชื่อว่าภาษามีกำเนิดที่เป็นเหตุเป็นผลที่สามารถบอกเจาะจงลงไปว่าใครคือผู้สร้างภาษา เทพหรือมนุษย์ ซึ่งเป็นการคิดในรูปแบบของเหตุและผล (cause-effect) แม้แต่คนโบราณยังพูดเสมือนจะบอกเราว่าการคิดในรูปแบบนี้เหนียวเปล่า ๆ

ต่างจากนักวิชาการพวกนี้ นิตเช่มองว่า "ภาษามีความซับซ้อนเกินกว่าจะเป็นผลงานของบุคคลคนเดียว และในขณะเดียวกันภาษาก็มีความเป็นเอกภาพเกินกว่าจะเป็นผลงานของมวลชน ภาษามีลักษณะที่เป็น a complete organism"⁶ ซึ่งหมายความว่า ภาษาเป็นระบบที่มี

ชีวิตถือกำเนิดขึ้นโดยไม่ต้องอาศัยแรงผลักดันจากภายนอก มีระบบของการทำงานพึ่งตนเองซึ่งก็หมายถึงว่าภาษามีกำเนิดต่างจากที่นักวิชาการทั่วไปเข้าใจ

สำหรับนิทเซ่ ภาษามีใช้ผลงานที่ถูกสร้างขึ้นด้วยความตั้งใจของบุคคลหรือกลุ่มคน (Language is neither the conscious work of individuals nor of a plurality) ภาษามีใช้ผลพวงของความคิดเช่นที่เพลโตกล่าว มิใช่เครื่องมือของการสื่อสารที่มนุษย์จงใจคิดค้นขึ้นมาดังที่คนส่วนใหญ่เชื่อกัน แต่ถ้าเช่นนั้นอะไรเล่าคือที่มาของภาษา นิทเซ่ได้เสนอทางเลือกที่เขามองว่าเป็นเพียงทางเลือกที่จะหลงเหลืออยู่ : การพิจารณาถึงกำเนิดของภาษาว่าเป็นผลงานของสัญชาตญาณ (instinct)

โดยผิวเผินคำตอบของนิทเซ่อาจดูตื้นเขิน และในขณะเดียวกันดูจะไม่ต่างจากอริสโตเติลมากมายนัก แต่เมื่อได้อ่านงาน On Truth and Lying in an Extra-Moral Sense (1873) ผู้อ่านจะเห็นประเด็นอันลึกซึ้งของนิทเซ่ที่เขาผูกกำเนิดของภาษากับสัญชาตญาณของมนุษย์

แต่ก่อนอื่นเราน่าจะทำความเข้าใจกับคำว่าสัญชาตญาณ (instinct) ในความหมายที่นิทเซ่ได้ระบุไว้ใน On the Origin of Language อย่างน้อยเพื่อความกระจ่างถึงแนวคิดของนิทเซ่ที่มองว่าทำไมสัญชาตญาณจึงดูเป็นทางเลือกที่น่าพิจารณาที่สุด

สำหรับนิทเซ่ สัญชาตญาณมิใช่กลไกทางกายภาพที่ให้มาแบบตายตัวเสร็จสรรพ เช่นนกกาเวนทำรังเหมือนกันหมด ร้องเพลงเดียวกันหมด คำว่าสัญชาตญาณสำหรับนิทเซ่หมายถึงความสำเร็จของคนแต่ละคน หรือแต่ละมวลชนที่เกิดจากวิสัยตั้งธรรมชาตินั้น ๆ (The most proper achievement of the individual, or of a mass, stemming from its very character)⁷ หรือพูดอีกนัยหนึ่ง สัญชาตญาณคือส่วนที่เป็นหนึ่งกับเนื้อแท้ของตัวเอง (Instinct is even one with a being's innermost core)⁸ จากคำจำกัดความดังกล่าวดูเหมือนนิทเซ่พยายามจะบอกว่า ถ้าภาษาคือผลงานของสัญชาตญาณ ภาษาก็มิใช่ผลงานที่มนุษย์สร้างจากจิตสำนึกของเขา และมีใช้พรที่เทพประทาน ในขณะที่เดียวกันแม้ภาษามีได้มีผู้สร้าง “เป็นตัวเป็นตน” แต่ภาษาคงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างมีจุดหมาย เนื่องจากภาษาเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อแท้ของตัวเอง ภาษาไม่ได้เกิดจากความบังเอิญอย่างไร้ความหมาย

ในท้ายบทความนิทเซ่อ้างถึงคำกล่าวของคานท์นักปราชญ์ศตวรรษที่ 18 ที่กล่าวไว้ใน Critique of Pure Reason ถึงสองลักษณะของธรรมชาติว่า บางสิ่งในธรรมชาติมีการพัฒนาเป็นขั้นตอน (teleology) แต่บางสิ่งดูจะมีกำเนิดที่แย้งกัน (paradox) ซึ่งก็คือมีจุดหมายของการเกิดมาแต่ไม่ได้เกิดจากความมุ่งมั่นของจิตสำนึก(ของผู้ใด)โดยตรง (something can be purposeful without a consciousness)⁹ และสำหรับนิทเซ่นี้อะไรคือความหมายของคำว่าสัญชาตญาณ และภาษาดูจะมีต้นกำเนิดในทำนองนี้

เพื่อความกระจ่างเกี่ยวกับทางเลือกที่นิทเซ่เสนอ ภาษาคือผลงานของสัญชาตญาณ เราจะหันไปฟังงานอีกชิ้นหนึ่ง On Truth and Lying in an Extra-Moral Sense ซึ่งประเด็นเรื่องภาษามีบทบาทสำคัญ

งานชิ้นนี้ นิทเซ่เขียนขึ้นในปี 1873 เมื่อเขาอายุได้เพียง 29 ปี เรียกได้ว่าเป็นหนึ่งในบรรดางานเขียนชิ้นแรก ๆ ที่ได้ตีพิมพ์ งานชิ้นนี้ต่างจากงานชิ้นอื่นที่เขียนในช่วงเวลาเดียวกัน งานชิ้นอื่น ๆ มีลักษณะเป็นงานวิชาการซึ่งนิทเซ่ใช้เป็นเนื้อหาของการบรรยายในชั้นเรียน เช่น Description on Ancient Rhetoric (1872-1873) และ The History of Greek Eloquence (1872-1873) แต่ On Truth and Lying ๑ ดูจะมีลักษณะ provocative ท้าทายหลักสำคัญ ๑ ของอภิปรายตะวันตกในเชิงทั้ง “เสียดสี” และ “ล้อเลียน” และในขณะที่เดียวกันก็เป็นงานที่ได้รับความนิยมจากนักวิชาการที่เชี่ยวชาญปรัชญานิทเซ่หลายท่านว่า เป็นผลงานที่สำคัญมากชิ้นหนึ่งของนิทเซ่ โดยเฉพาะสำหรับผู้สนใจศึกษา “การกลายเป็นนิทเซ่ของนิทเซ่” (how Nietzsche becomes what he is) อาจกล่าวได้ว่าความคิดใน On Truth and Lying ๑ เป็นเสมือนชนวนระเบิดของปรัชญานิทเซ่ที่เริ่มก่อตัวในระยะเริ่มแรก 1870s, และที่ทำให้นิทเซ่ได้กลายเป็น “ระเบิด” ของอภิปรายตะวันตกในช่วง 1880s ดังที่นิทเซ่ได้กล่าวไว้ใน Ecce Homo (1888) “I am no man. I am Dynamite”

ลักษณะท้าทายเชิงล้อเลียนเริ่มต้นตั้งแต่อ่อนเยาว์ เมื่อนิทเซ่เอยเป็นเชิงนิทานกาลครั้งหนึ่งเกี่ยวกับชะตากรรมของสัตว์ (ที่คิดว่าตน) แสนปราดเปรื่อง ดังต่อไปนี้

“จากมุมหนึ่งอันแสนไกลของจักรวาลที่กำลังให้กำเนิดแก่วงดาวมากมายนับไม่ถ้วน กาลครั้งหนึ่งยังมีดวงดาวดวงหนึ่งที่สัตว์อันแสนปราดเปรื่องอาศัยอยู่เขาได้คิดค้นสิ่งที่เรียกว่าความรู้ นับเป็นนาที่แห่งความอหังการ(ยะโส) และไร้ความเป็นจริงใน “ประวัติศาสตร์ของโลก” แม้ว่าช่วงเวลานั้นเป็นเพียงแค่นาทีเดียว หลังจากธรรมชาติได้สุดลมหายใจหลายเอือก ดวงดาวดวงนั้นแข็งตัวและสัตว์แสนปราดเปรื่องนั้น ก็ต้องตายไป (In some remote corner of the universe that is poured out in countless flickering solar systems, there once was a star on which clever animals invented knowledge. That was the most arrogant and the most untruthful moment in “world history”—yet indeed only a moment. After nature had taken a few breaths, the star froze over and the clever animals had to die.)¹⁰

จุดประสงค์ในการสร้างนิทานนี้อาจดูไม่สลักสำคัญแรก ๆ แต่เมื่อพิจารณาให้ที่จะเห็น ว่านิทานเรื่องนี้สอนให้เรารู้ถึงความเป็นอนิจจังของชีวิตมนุษย์ของปัญญามนุษย์ ว่าไม่ต่างอะไรกับเงาที่สามารถเคลื่อนหายวับไปกับตา นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่าปัญญาและความรู้ของมนุษย์เมื่อปรากฏบนจอภาพใหญ่ของธรรมชาติ มันช่างไร้จุดหมายสิ้นดี (purposeless) ไร้กฎเกณฑ์บังคับ (arbitrary) จากภาพใหญ่ของธรรมชาติประวัติศาสตร์ความเป็นมาของมนุษย์เมื่อเปรียบเทียบกับประวัติศาสตร์ของจักรวาลดูช่างไม่สลักสำคัญอะไรเลย เนื่องจากมีอายุสั้นมาก

เกิดและดับก่อนจะให้ผลใด ๆ มนุษย์ควโงถึงความเป็นนิรันดร์ (ถึงจิตที่เป็นอมตะ) ประหนึ่งว่านิรันดร์มีจริง แท้จริงทุกอย่างเปลี่ยนแปลง(Becoming) ทุกอย่างผันแปรดังที่ฮาราโครตัส (Heraclitus) บอกไว้ ด้วยเหตุนี้ทฤษฎีเกี่ยวกับคำว่า ปรัชญาของฮาราโครตัสแม้ที่ไม่สามารถอธิบายได้อย่างกระชับชัดเจนจะมีค่าในเชิงศิลปะมากกว่าคำพูดที่เป็นเหตุเป็นผลทั้งหมดของอริสโตเติล และวันหนึ่งเมื่อทุกอย่างที่มนุษย์ที่กึกก้องและยกย่องว่าสำคัญ และมีค่าศักดิ์สิทธิ์สูงส่ง เช่น สังฆะ พระเจ้า ความดี มีวินัย และเมื่อวาระนั้นมาถึงเมื่อโลกแข็งตัวและดับสลาย ธรรมชาติ (ดวงดาวดวงอื่น ๆ หรือจักรวาล) ก็คงดำเนินต่อไปดังที่เป็นอยู่เหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น การจากไปของโลกมนุษย์ สัตว์ที่คิดว่าตนแสนปราดเปรื่อง มิได้มีผลอะไรต่อธรรมชาติแม้แต่น้อยนิด มนุษย์ (แม้มนุษย์ด้วยกันจะยกย่องกันเองว่าประเสริฐสักแค่ไหน) แท้จริงมีสภาพไม่ต่างจากผงจุลี การพูดเช่นนี้ดูเหมือนทฤษฎีที่ต้องการที่จะตอกย้ำมุมมองที่ตรงข้ามจากที่ปรัชญาตะวันตกยึดถือมาตลอด 2000 ปี ถึงความไร้จุดหมาย ความไร้กฎเกณฑ์บังคับ และความไม่สำคัญสำคัญของปัญญามนุษย์ ของสัตว์ที่มีเหตุผลเมื่อเทียบกับภายในกับแง่มุมของธรรมชาติ

มนุษย์ฉลาดสร้างภาพที่สวยงามมา “ตบตา” ตนเองทั้งสิ้น เช่น ปัญญามนุษย์ (human intellect) ที่มนุษย์ได้คิดทักว่าเป็นลักษณะที่พิเศษเหนือสัตว์อื่น แต่ที่ดูพิเศษเพราะมองจากทัศนะของมนุษย์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ความฉลาดของมนุษย์มิได้เกี่ยวข้องกับอะไรกับธรรมชาติในภาพกว้างเกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์กับโลกมนุษย์เท่านั้น ดังนั้นการกล่าวว่าเหตุผล ปัญญาเป็นสิ่งที่ประเสริฐ จะประเสริฐสำหรับมนุษย์จากแง่มุมของมนุษย์ (anthropomorphism) ต่างหาก นิทเช่พูดเป็นเชิงล้อว่าถ้าเราไปถามสัตว์อื่นเช่น แมลงที่มีปีก (gnat) แมลงชนิดนั้นก็คงจะบอกว่าการเป็นสัตว์บินได้เป็นศูนย์กลางหรือบรรทัดฐานของโลก ด้วยเหตุนี้ทฤษฎีที่มองว่ามนุษย์ทั้งข้อดีและข้อเสีย ที่สำคัญตนผิดคิดว่าตนพิเศษกว่าสัตว์อื่น แท้จริงถ้าเราไปถามสัตว์อื่นเราก็จะเห็นว่าเราและสัตว์อื่นไม่ต่างกัน ทั้งสัตว์อื่นและมนุษย์ต่างยึดมั่นกับแง่มุมของตนเป็นบรรทัดฐานวัดทุก ๆ อย่าง

จากนิทานดังกล่าวเราได้เห็นความพยายามออกนอกกรอบของการยึดเหตุผลเป็นหลักของนิทเช่ ต่างจากบรรพบุรุษนักคิดก่อนหน้าเขา นิทเช่ได้ยกย่องปัญญา การรู้จักใช้เหตุผลของมนุษย์ว่าเป็นลักษณะพิเศษที่ทำให้มนุษย์พิเศษ (ประเสริฐ) กว่าสัตว์อื่น นิทเช่มองว่าเหตุผลเป็นลักษณะเฉพาะที่ธรรมชาติได้ให้มนุษย์เนื่องด้วยมนุษย์เป็นสัตว์ที่อ่อนแอ บอบบาง ขาดกำลังวังชา ปราศจากเขี้ยวเล็บ ปราศจากพิษ ด้วยเหตุนี้การมีปัญญามีเหตุผลไม่ต่างอะไรกับการมีเขี้ยวเล็บ หรือการมีพิษที่เป็นส่วนช่วยให้สัตว์อื่น ๆ รักษาตัวรอด สัตว์ที่แข็งแรง มีเขี้ยวเล็บ เช่น สิงห์โตสามารถรักษาตัวรอดด้วยกำลังและเขี้ยวเล็บ สิงห์โตไม่จำเป็นต้องมีเหตุผล พูดสั้น ๆ ว่าต่างจากเพลโต และอริสโตเติล นิทเช่มองปัญญาของมนุษย์ การรักษาสังคมมิใช่ลักษณะที่พิเศษที่ประเสริฐเหนือสัตว์อื่น แต่คือส่วนของสัญชาตญาณหรือลักษณะเฉพาะที่ธรรมชาติให้มนุษย์เพื่อเป็นช่องทางของการรักษาตัวรอด (self-preservation) และเนื่องจากความมีปัญญา เนื่องจากความเป็นสัตว์ที่อ่อนแอไร้เขี้ยวเล็บนี้เองที่มนุษย์ได้พัฒนาความสามารถในการสร้างภาพ

(dissimulation) ซึ่งเป็นเสมือนการเสแสร้งเป็นอื่นจากที่เป็นจริง เช่นสร้างภาพที่ทำให้มนุษย์ดูแข็งแรงและวิเศษกว่าสัตว์อื่นเป็นต้น นิทเซถึงกับกล่าวว่าศิลปะของการสร้างภาพจะบรรลุจุดสุดยอดในตัวมนุษย์²

สำหรับนิทเซดูช่างเป็นสิ่งที่ยากที่จะเข้าใจเมื่อนึกถึงคำว่าชื่อเสียงและความรักในสังคมของมนุษย์ว่าได้ถือกำเนิดจากพลังของปัญญามนุษย์ที่ฉลาดในการสร้างภาพได้ดีเยี่ยม ดูมันช่างเป็นอะไรที่ขัดแย้งกัน แต่ในขณะเดียวกันความรักในสังคมและความฉลาดในการสร้างภาพดูจะเป็นสิ่งที่มาด้วยกัน คำว่าสังคมโยงถึง “แก่นแท้” ของสิ่งนั้น ๆ และคำว่าแก่นแท้คือรูปแบบที่เป็นสากลที่ใช้ไปอธิบายสิ่งเฉพาะต่าง ๆ เช่น concept ของแก้วน้ำ ฉะนั้นการแสวงหาสังคมของสิ่งใดก็คือการแสวงหาแบบที่เป็นสากลซึ่งก็คือภาพที่เราสร้างขึ้นเพื่ออธิบายสิ่งเฉพาะ (particular) แต่ไม่ได้เป็นตัวแทนของสิ่งเฉพาะใด ๆ เลย ด้วยเหตุนี้การรักในสังคมกับการสร้างภาพจึงเป็นสิ่งที่ไปด้วยกัน

และในบริบทของการเป็นสัตว์ที่รักในสังคม รักที่จะแสวงหาความรู้ รักที่จะอยู่ร่วมโลกกับมนุษย์ผู้อื่นเป็นกลุ่มก้อน (herd) อย่างสงบสุขแทนการรบราฆ่าฟันทำสงครามกัน มนุษย์เรียนรู้ที่จะให้ชื่อสิ่งต่าง ๆ มนุษย์พูด (speaks) นิทเซมองว่าภาษาเป็นก้าวแรกของการสร้างกฎเกณฑ์เกี่ยวกับสังคมหรืออีกนัยหนึ่งความแตกต่างระหว่างความจริง ความเท็จ (นี่คือข้อนี้คือดี นี่คือเลว รวย จน) เริ่มขึ้นเมื่อมนุษย์เปล่งวาจาเป็นคำพูด เป็นภาษา ภาษาจะมากับความสามารถในการสร้างภาพของมนุษย์

ด้วยเหตุนี้นิทเซถึงมองว่ากำเนิดของภาษามีจุดหมาย แต่ในขณะเดียวกันมิใช่มนุษย์คนใดคนหนึ่งหรือคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งตั้งใจคิดค้นขึ้นมา การพูดหรือภาษาเป็นส่วนของความฉลาดในการสร้างภาพ ที่พัฒนาจากปัญญาที่รู้จักรักษาดำรงไว้ ซึ่งนิทเซมองว่าเป็นลักษณะอันเป็นธรรมชาติของมนุษย์ เป็นสัญชาตญาณ (instinct) มิใช่ลักษณะที่ประเสริฐกว่าสัตว์อื่นดังที่บรรพบุรุษนักปราชญ์ดั้งเดิมได้กล่าวไว้ มองต่างมุมจากอริสโตเติล มุมที่มีได้ยกย่องเหตุผลเป็นหลัก นิทเซมิได้มองว่าการพูดเป็นการแสดงถึงความประเสริฐของมนุษย์กว่าสัตว์อื่น แต่ภาษาคือส่วนของการสร้างภาพซึ่งมากับการรักในสังคม ในความเข้าใจของนิทเซ สังคมมิใช่ความจริงสูงสุดที่เป็นอมตะไม่เปลี่ยนแปลง สังคมคือขบวนการของ metaphors, metonyms, anthropomorphisms¹³ ที่ไม่อยู่นิ่ง และเช่นเดียวกับสังคม การให้ชื่อมีลักษณะเป็น metaphors เมื่อเราพูดว่าต้นไม้ น้ำทะเล โต๊ะ แก้วน้ำ เราเชื่อว่าเรารู้เกี่ยวกับสิ่งนั้น ๆ โดยแก่นแท้ (the things themselves) แต่แท้จริงคำเหล่านี้เป็นเพียง metaphors ของสิ่งนั้น ๆ เช่นเดียวกับคำว่าใบไม้ เป็นเพียง concept ที่ทอนความแตกต่างในธรรมชาติมาเป็นแบบของใบไม้ คำจำกัดความของคำว่าใบไม้แม้มีความเป็นสากลแต่ไม่ได้พูดถึงใบไม้ชนิดใดเลยในธรรมชาติ เพราะในธรรมชาติไม่มีใบไม้สากล (the leaf) ธรรมชาติมีใบไม้หลากหลายชนิด (leaves) ซึ่งมีหน้าตาต่าง ๆ นานา ฉะนั้นในฐานะที่เป็น metaphors ภาษาเช่นเดียวกับสังคมมิได้พูดถึงความเป็นจริงของสิ่งนั้น (thing in

itself) แต่เป็นการทอนความหลากหลายสู่ความเป็นหนึ่ง เป็น abstraction สู่ concept นิตเช์ยังพูดอีกด้วยการทำงานของภาษาแท้จริงตั้งอยู่บนโครงสร้างของ concepts ถ้าภาษาบอกถึงแก่นแท้ของสิ่งต่าง ๆ (thing in itself) เราคงมีภาษาหลากหลายดังเช่นที่เป็นอยู่ไม่ได้ ภาษาเหล่านี้ต่างเรียกเก้าอี้ในชื่อที่ต่างกัน ในจุดนี้นิตเช์จะเห็นด้วยกับเพลโตที่ว่า การให้ชื่อของสิ่งต่าง ๆ ถูกตั้งขึ้นอย่างไร้กฎเกณฑ์ (arbitrary) นิตเช์ยังกล่าวต่อไปด้วยว่าความเป็นจริงของสิ่งนั้น ๆ (thing in itself) เป็นสิ่งที่แม้แต่ผู้ตั้งชื่อ (legislators of name) ก็มิอาจล่วงรู้ได้ แต่ต่างจากเพลโต นิตเช์มิได้มองจุดนี้เป็นจุดบอดของภาษา แท้จริงสำหรับนิตเช์ metaphor คือ จุดเด่นคือพลังของภาษาที่สามารถโยงโลกที่ไม่ปรากฏ (โลกแห่งความคิด) และโลกที่ปรากฏ (โลกแห่งความสัมผัส) เข้าด้วยกัน และนี่คือส่วนของจินตนาการของการเป็นศิลปินของมนุษย์ มิใช่เพียงเหตุผล แต่ความสามารถในการสร้างภาพ สร้างศิลปะต่างหากที่บอกถึงความแตกต่างของมนุษย์จากสัตว์อื่น มนุษย์เท่านั้นที่สร้างศิลปะที่รู้จักล้อเล่น (playful) รู้จักโกหก

หากความต้องการในการสร้าง metaphors คือพื้นฐานของความอยากของมนุษย์ ความอยากรู้เพื่อที่จะเข้าถึงความจริง (สัจจะ) เกี่ยวกับตัวมนุษย์ เกี่ยวกับโลกที่มนุษย์อยู่ ความอยากเหล่านี้เองที่เป็นแรงกระตุ้น ใ้มนุษย์พูด และในความเข้าใจของนิตเช์ดูเหมือนว่ากำเนิดของภาษาได้ปรากฏในทำนองนี้ ด้วยเหตุนี้ภาษาน่าจะเป็นผลงานของสัญชาตญาณ (instinct) มากกว่าอย่างอื่น การพูดบ่งบอกถึงการ “เป็น” มนุษย์

แต่ถ้าภาษาคือโลกของมนุษย์และภาษาตั้งอยู่บนฐานของความเป็นเหตุเป็นผลของกฎเกณฑ์ไวยากรณ์เป็นสำคัญ ซึ่งมีลักษณะเป็นอภิปรัชญา (เป็นนามธรรม (concept) อยู่ “เหนือ” โลกที่ปรากฏ) และตราบไคที่มนุษย์ยังเชื่อในภาษา ตราบไคที่มนุษย์ยังต้องพึ่งภาษา “ในการอยู่รอด” ความพยายามท้าทายและเอาชนะอภิปรัชญาตะวันตกดูยากที่จะสัมฤทธิ์ผล แม้นิตเช์เองดูจะประจักษ์ถึงความจริงข้อนี้ เขาดึงกับกล่าวในทำนองที่ว่า ถ้าเราคงอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ของไวยากรณ์ดังนักไวยากรณ์ เราไม่มีทางออกนอกกรอบความเป็นนักอภิปรัชญา

รายละเอียดเพิ่มเติม

1. 439b3 - Plato's Cratylus
2. 1253a10 - Aristotle Selections
3. 1253a12 - Aristotle Selections
4. p.250 Nietzsche, On Truth and Lying in an Extra-moral Sense
5. p.209 Nietzsche, On The Origin of Language
6. p.209 Nietzsche, On The Origin of Language
7. p.209 Nietzsche, On The Origin of Language
8. p.209 Nietzsche, On The Origin of Language
9. p.211 Nietzsche, On The Origin of Language
10. p.246 Nietzsche, On Truth and Lying in an Extra-moral Sense
1. No 61 Nietzsche, Philosophy and Truth, Selections from Nietzsche's Notebooks of Early 1870's
2. "This art of dissimulation reaches its peak in man : here deception, flattery, lying and cheating, slander, false pretenses, living on borrowed glory, masquerading, conventions of concealment, playacting before others before oneself, in sum, the constant fluttering about the flame of vanity, is so much the rule and the law that almost nothing is more incomprehensible than how an honest and pure desire for truth could arise among men".
p.247 Nietzsche, On Truth and Lying in an Extra-Moral Sense
3. "What is truth? A mobile army of metaphors, metonyms, anthropomorphisms, in short, a sum of human relations which were poetically and rhetorically heightened, transferred, and adorned, and after long use seem solid, canonical, and binding to a nation".
p.250 Nietzsche, On Truth and Lying in an Extra-Moral Sense

บรรณานุกรม

- Irwin, Terence and Fine, Gail (Trans.), 1995. *Aristotle Selections*. Hackett Publishing Company, Inc. Indianapolis/Cambridge.
- Kaufman, Walter (trans.), 1968. *The Portable Nietzsche*. The Viking Press. New York.
- Nietzsche, Friedrich, "On the Origin of language" (1869-1970), In Sander L. Gilman, Carole Blair, David J. Parent (ed. and trans.), *On Rhetoric and Language*. 1989 Oxford University Press. New York. Oxford.
- _____, 1989. "On Truth and Lying In An Extra-Moral Sense" (1873). In Sander L. Gilman, Carole Blair, David J. Parent (ed. and trans.), *On Rhetoric and Language*. 1989 Oxford University Press. New York. Oxford.
- _____, 1979. In Daniel Breazeale. (ed. and trans.), *Philosophy and Truth, Selections from Nietzsche's Notebooks of the early 1870's*. 1979 Humanities Paperback Library International, Inc. New Jersey. London.
- Plato. "Cratylus". In Edith Hamilton and Huntington, Cairns (eds.), *Collected Dialogues of Plato*. 1961 Princeton University Press.